
PVA GROTE OOGST

26 FEBRUARI 2026

COÖPERATIE BEDRIJVENTERREIN VORSTENGRAFDONK U.A.
Vorstengrafdonk 71, 5342 LW Oss

Plan van Aanpak Grote Oogst

Bedrijvenpark Vorstengrafdonk: basis voor toekomstbestendig ondernemen

1. Voorwoord

Hoewel al ruim 15 jaar oud, is Vorstengrafdonk het nieuwste bedrijventerrein in de Gemeente Oss. Ontwikkeld op een strategische plek door de directe ontsluiting aan de A50, A59 en de N329 is het direct verbonden met de rest van Noord-Brabant en ver daarbuiten. Halverwege de haven van Rotterdam en het Ruhrgebied vormt Vorstengrafdonk een hotspot voor logistieke bedrijven.

Daarnaast zorgen bedrijven uit de foodsector, de maakindustrie en gespecialiseerde techniek voor een gevarieerd en compleet beeld. De kracht van Vorstengrafdonk zit in een sterke eigen organisatiestructuur in combinatie met een zorgvuldig uitgiftebeleid van de Gemeente Oss voor de 30 kavels. De Coöperatie van bedrijven pakt collectieve uitdagingen op — zoals energieschaarste — en werkt al langere tijd aan thema's als klimaatadaptatie en circulaire economie.

Deze bestaande basis maakte het eenvoudig om aan te sluiten bij het programma Grote Oogst, dat toekomstbestendig ondernemen in Noord-Brabant stimuleert. Wij kijken uit naar een waardevol traject, waarin ondernemers, Gemeente Oss en de Provincie samenwerken aan een toekomstgericht bedrijventerrein.

Coöperatie Bedrijventerrein Vorstengrafdonk

*Marinus van Dorst,
Voorzitter*

Oss, 19 April 2026

Inhoudsopgave

PLAN VAN AANPAK GROTE OOGST	1
1. VOORWOORD	1
2. KARAKTERISERING VORSTENGRAFDonK	4
2.1 LIGGING EN BEREIKBAARHEID	4
2.2 PROFIEL VAN DE GEVESTIGDE BEDRIJVEN	4
2.3 RUIMTELIJKE STRUCTUUR	5
2.4 ROL EN ORGANISATIE VAN DE COÖPERATIE VORSTENGRAFDonK	6
3. VERDUURZAMING ALS PUBLIEK-PRIVATE OPDRACHT	7
4. DOELSTELLING GROTE OOGST VORSTENGRAFDonK	8
5. ALGEMEEN.....	10
5.1 ORGANISATIE EN SAMENWERKING.....	10
5.2 COMMUNICATIEPLAN	10
5.2.1 NETWERK GROTE OOGST NOORD-BRABANT	11
5.2.2 PERS	11
5.2.3 BESTUUR	11
5.2.4 VORSTENGRAFDonK	11
5.2.5 OVERIG.....	12
6. ENERGIE.....	12
6.1 O-SITUATIE.....	12
6.2 DOELSTELLINGEN	13
6.3 UITVOERINGSPROGRAMMA	13
7. KLIMAATADAPTATIE	15
7.1 O-SITUATIE.....	15
7.2 DOELSTELLINGEN	16
7.3 UITVOERINGSPROGRAMMA.....	17
8. CIRCULAIRE ECONOMIE	18
8.1 O-SITUATIE.....	18
8.2 DOELSTELLINGEN	18
8.3 UITVOERINGSPROGRAMMA	19
9. PROCES, AANPAK EN COMMUNICATIE	21
9.1 FASE 1 — VOORBEREIDING EN ANALYSE	21
9.2 FASE 2 — AMBITIE- EN PROJECTVORMING	21
9.3 FASE 3 — UITWERKING EN BESLUITVORMING	21
9.4 FASE 4 — UITVOERING VAN PROJECTEN	22

9.5 FASE 5 — MONITORING EN BIJSTURING.....	22
10. ORGANISATIE	22
10.1 THEMATISCHE WERKGROEPEN	23
10.2 AANJAAGCLUB GROTE OOGST.....	23
10.3 STUURGROEP.....	23
10.4 COÖRDINATOREN GROTE OOGST VORSTENGRAFDonK (PROJECT- EN PROCESMANAGEMENT)	24
10.5 RISICOBEBEERSING EN FLEXIBILITEIT	24
11. BEGROTING.....	24
11.1 ORGANISATIE	25
11.2 TOTAALRAMING PROJECTPERIODE 2026–2029.....	25
11.3 VERDEELSLEUTEL FINANCIERING.....	25
11.4 JAARLIJKSE ACTUALISATIE.....	26
12. BIJLAGEN	27

2. Karakterisering Vorstengrafdonk

Vorstengrafdonk is een modern en strategisch gelegen bedrijventerrein in Oss en ontwikkeld om ondernemingen een duurzame, goed toegankelijke en toekomstbestendige vestigingslocatie te bieden. Door de ligging, direct aan de A50, A59 en de N329, vormt het terrein een logistieke schakel tussen de Randstad, Noordoost-Brabant en het Ruhrgebied.

2.1 Ligging en bereikbaarheid

De uitstekende ontsluiting maakt het terrein aantrekkelijk voor bedrijven, die afhankelijk zijn van snelle verbindingen met nationale en internationale markten. De nabijheid van multimodale transportmogelijkheden, waaronder het spoor en de containerterminal in Oss, versterkt deze positie.

2.2 Profiel van de gevestigde bedrijven

Vorstengrafdonk huisvest circa 30 ondernemingen met een mix van sectoren die elkaar aanvullen:

- Logistiek – sterk vertegenwoordigd dankzij de strategische ligging
- Foodsector – productie, verwerking en distributie
- MKB-maakindustrie – variërend van metaalbewerking tot hightech assemblage
- Technische dienstverleners – gespecialiseerde bedrijven met regionale en landelijke impact

Op basis van de volgende hoofdindeling kan het bedrijvenbestand ondergebracht worden in verschillende categorieën : (voor sommige bedrijven zijn meerdere categorieën van toepassing)

- Logistiek/transport: 8
- Metaalsector: 5
- Techniek: 5
- Reststoffen: 2
- Grafisch: 2
- Maakindustrie: 8
- Groothandel: 6

2.3 Ruimtelijke structuur

Het terrein is ruim opgezet, met brede kavels, moderne bedrijfsgebouwen en een doordachte groenstructuur. De kwalitatief hoogwaardige infrastructuur, parkeervoorzieningen en openbare ruimte creëren een solide basis voor verdere verduurzaming.

Vorstengrafdonk - Paalgraven

Vorstengrafdonk is bruto 100 ha groot en in totaal is er sprake van 70 ha uit te geven terrein, dat volledig in gebruik is. Doordat de kavels als regel een minimale grootte hebben van 5.000 m² ontstaat er een rustig ruimtelijk beeld. De consequente toepassing van het beeldkwaliteitsplan en de uniforme wijze waarop de erfscheidingen zijn gerealiseerd draagt bij aan deze uitstraling.

In het verleden heeft het terrein ook gefungeerd als motorracecircuit voor de beruchte Pinksterraces in Oss. Dat is herkenbaar in de wegenstructuur. Vorstengrafdonk kent hele lange rechte straten en gelijkwaardige kruisingen. Ideaal voor races maar ook helaas “uitnodigend” voor het snel verplaatsen op het terrein zelf. Het asfalt van Vorstengrafdonk is van een speciale kwaliteit, juist ten behoeve van de motorsport. Overigens is dit (de races) nu niet meer aan de orde.

Het terrein heeft (slechts) één toegang, direct via een verkeersregelininstallatie (VRI) met de provinciale weg N329. Op datzelfde ontsluitingspunt is ook de op-/afrit van de A50 aangesloten. De verkeersintensiteit op Vorstengrafdonk (10.000 motorvoertuigen/dag, waaronder een hoog percentage vrachtverkeer vanwege het grote aantal logistieke bedrijven) heeft aanleiding gegeven tot studies naar verbetering van de doorstroming, verkeersveiligheid en alternatieven. Zowel Gemeente Oss, Provincie Noord-Brabant als Coöperatie hebben verkeersonderzoeken laten instellen. Bij Rijkswaterstaat is een “traject flankerende maatregelen knooppunt Paalgraven” in onderzoek.

Naast de primaire toegang is er een viertal secundaire toegangen: wegen die het terrein verbinden met het dorp Heesch en de stad Oss, die echter afgesloten zijn met een beweegbaar paaltje voor regulier verkeer. Voor hulpverleningsvoertuigen en een heel beperkt aantal andere voertuigen is (door middel van ANPR) het terrein wel langs deze wegen toegankelijk.

De Entree is door een gemeenschappelijke actie van de Gemeente Oss en de Coöperatie Bedrijventerrein Vorstengrafdonk opnieuw vormgegeven, compleet met een sculptuur in de vorm van een Corten stalen elementenwand, nieuwe groenvoorziening en voor de beveiliging schuifpoorten en camera's.

2.4 Rol en organisatie van de Coöperatie Vorstengrafdonk

Alle bedrijven op het terrein zijn lid van de Coöperatie, die fungeert als centrale schakel binnen het gebied. De Coöperatie speelt een rol als:

- Verbinder tussen ondernemers, gemeente en ketenpartners
- Initiator van collectieve projecten rond energie, veiligheid en duurzaamheid
- Kennisplatform voor innovaties, pilots en *best practices*

De sterke organisatiegraad maakt snelle besluitvorming en effectieve uitvoering mogelijk. In totaal zijn er 42 leden. Er is door de leden een 5-koppig bestuur gekozen, bestaande uit 4 op locatie actieve ondernemers onder leiding van een externe voorzitter met een brede ervaring als ondernemer, ook op Vorstengrafdonk. De organisatie wordt ondersteund door een secretariaat en een (externe) projectmanager, die zich zowel met de operationele taken (Parkmanagement) als nieuw te ontwikkelen projecten bezighoudt.

De ledenvergadering (ALV) is het hoogste gezag en komt 3 à 4 keer per jaar bijeen om de gang van zaken te bespreken en te besluiten over voorgelegde onderwerpen. De leden betalen een verplichte contributie, gebaseerd op de kavelgrootte, alsmede een gestaffelde bijdrage voor de beveiliging. Daarnaast is de organisatie ingericht op het uitvoeren van een aantal aan de Coöperatie toebehorende taken, waaronder het onderhoudsbeheer van het terrein, veiligheid (keurmerk Duurzaam Veilig Ondernemen) en human resources (eigen vacaturesite en forum).

De parkmanagementorganisatie Vorstengrafdonk is door haar coöperatieve structuur, met ondersteuning van het langdurig ingehuurd externe management, in staat gebleken grote en complexe projecten en opgaven aan te kunnen. Ter illustratie:

1. Bij het constateren van ernstige wateroverlast is door het vasthoudend optreden en het inschakelen van een externe adviseur een grote fout in het ontwerp van het riool blootgelegd. Door het bundelen van krachten en het uitoefenen van bestuurlijke pressie is uiteindelijk door de Gemeente Oss een verbeterplan gerealiseerd

met een investering van € 2.200.000, waardoor de bedrijven nu wel gegarandeerd droge voeten houden bij extreme neerslag.

2. De Coöperatie heeft via formele aanbestedingsregels vergunde opdrachten in het onderhoudsbeheer van de openbare ruimte al bijna 10 jaar in eigen regie genomen, met een merkbare betere kwaliteit in de ogen van zowel de ondernemers als de Gemeente Oss.
3. Vorstengrafdonk heeft niet berust in de verkeersanalyses van Provincie en Gemeente Oss voor haar enige ontsluiting (N329/A50/A59). Door de aangeleverde onderzoeken kritisch te analyseren en contra-expertise in te huren is de Coöperatie gesprekspartner geworden met Rijkswaterstaat, Provincie en Gemeente Oss bij de ontwikkeling van flankerende maatregelen rond de A50/knooppunt Paalgraven.
4. De overlast van parkerende vrachtwagens in de nacht heeft de Coöperatie zelf een halt toegeroepen. Na juridisch advies te hebben ingewonnen is de Gemeente Oss gedwongen formeel een parkeerverbod in te stellen gedurende de nacht door een specifieke aanwijzing alleen voor dit terrein in de APV.

Door initiatief van de ondernemers is de kleurloze Entree van het terrein omgetoverd tot een representatieve ingangspartij met een groen golvend landschap, beveiligingscamera's en schuifpoorten. Ook de Gemeente Oss heeft hier daadwerkelijk aan bijgedragen, maar de ondernemers hebben de regie gevoerd en de investering van ruim € 350.000 nagenoeg volledig zelf opgebracht.

3. Verduurzaming als publiek-private opdracht

De transitie naar een toekomstbestendige economie vraagt om nauwe samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke partners. Het programma Grote Oogst biedt hiervoor een helder kader waarin publieke en private partijen elkaar versterken. Binnen Vorstengrafdonk is er al gedurende geruime tijd sprake van samenwerking tussen Coöperatie, Gemeente Oss en Provincie Noord-Brabant. Deze al bestaande samenwerking vormt de basis voor de gezamenlijke duurzaamheidsopgave. Bij dit traject zijn de kenmerken:

- Gedeelde verantwoordelijkheid voor de leefomgeving, energievoorziening en toekomstwaarde van het terrein
- Gezamenlijke besluitvorming over prioriteiten, middelen en projectkeuzes
- Een open en praktische cultuur waardoor knelpunten snel worden opgepakt

Grote Oogst geeft richting, structuur en financiële ondersteuning aan de duurzaamheidsambities. Het programma stimuleert bedrijventerreinen om integrale stappen te zetten op drie hoofdthema's:

- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Circulaire economie

Door deel te nemen aan de tweede ronde van Grote Oogst kan Vorstengrafdonk gebruikmaken van ervaringen uit eerdere trajecten elders in Noord-Brabant. Ondernemers op Vorstengrafdonk ervaren al langere tijd uitdagingen op het gebied van energiecapaciteit, klimaatverandering en grondstoffengebruik. De noodzaak om gezamenlijk te acteren wordt breed gevoeld. Door als collectief op te treden ontstaan belangrijke voordelen:

- Lagere kosten door schaalvoordelen
- Grotere slagkracht bij subsidies en beleidsafstemming
- Sterkere concurrentiepositie van het terrein als geheel

De publiek-private samenwerking maakt het mogelijk om niet alleen individuele bedrijfsdoelen te behalen, maar ook de toekomstwaarde van het bedrijventerrein te vergroten.

4. Doelstelling Grote Oogst Vorstengrafdonk

Het hoofddoel van bedrijvenpark Vorstengrafdonk is in 2050 zowel energieneutraal als klimaatbestendig zijn door gemeenschappelijke inspanningen van ondernemers in actieve samenwerking met de lokale en regionale overheid. Dit vergt uiteindelijk veel stappen en binnen Grote Oogst kan een grote beweging voorwaarts ingezet worden. Daarbij is het van belang, dat het relatief jonge terrein Vorstengrafdonk voor de O-situatie op het gebied van energie en klimaat niet echt van “O” af aan begint. Wij willen de voorsprong, die wij op vele gebieden hebben, behouden. Het hoofddoel is per thema uitgewerkt naar subdoelen. We zetten in op drie inhoudelijke thema’s:

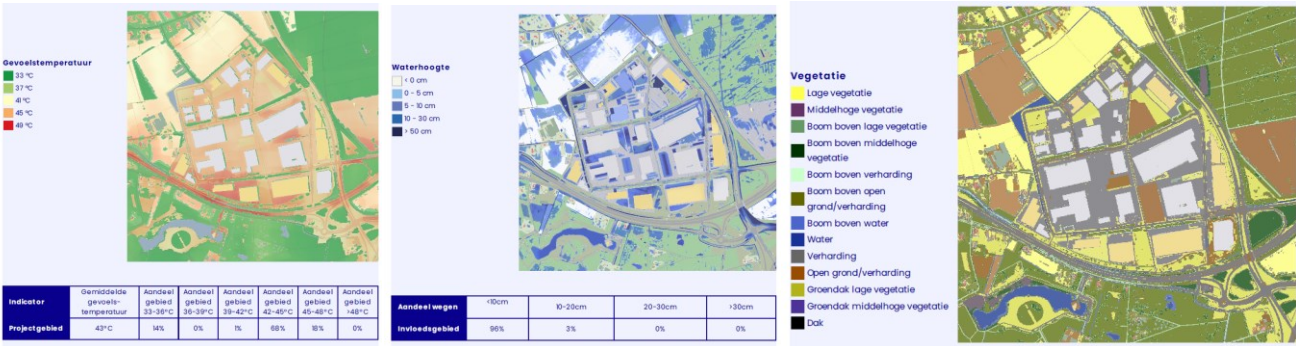
- Energie
- Klimaatadaptatie
- Circulariteit

Per thema kiezen wij voor de volgende opbouw:

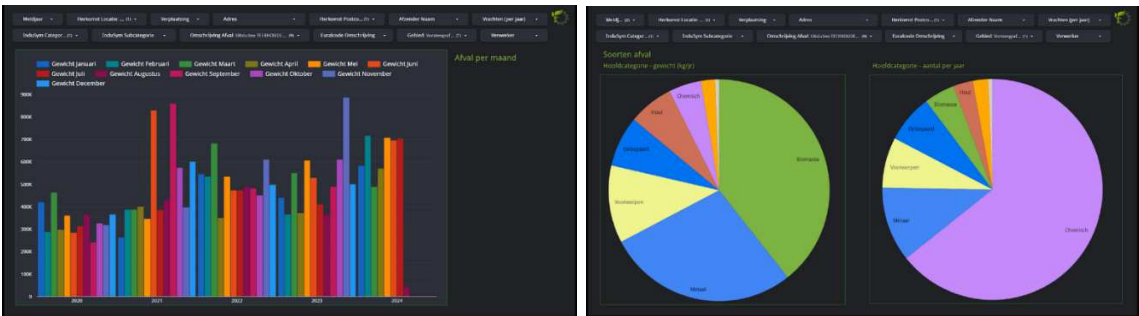
- Beschrijving O-situatie
- Doelstellingen
- Uitvoeringsprogramma

Bij de keuze van de projecten hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. De klimaatscan van de Provincie Noord-Brabant, waarin knelpunten en kansen voor het terrein zijn geanalyseerd.

2. Pilot Indusym rondom circulaire economie die in 2025 is uitgevoerd op Vorstengrafdonk.

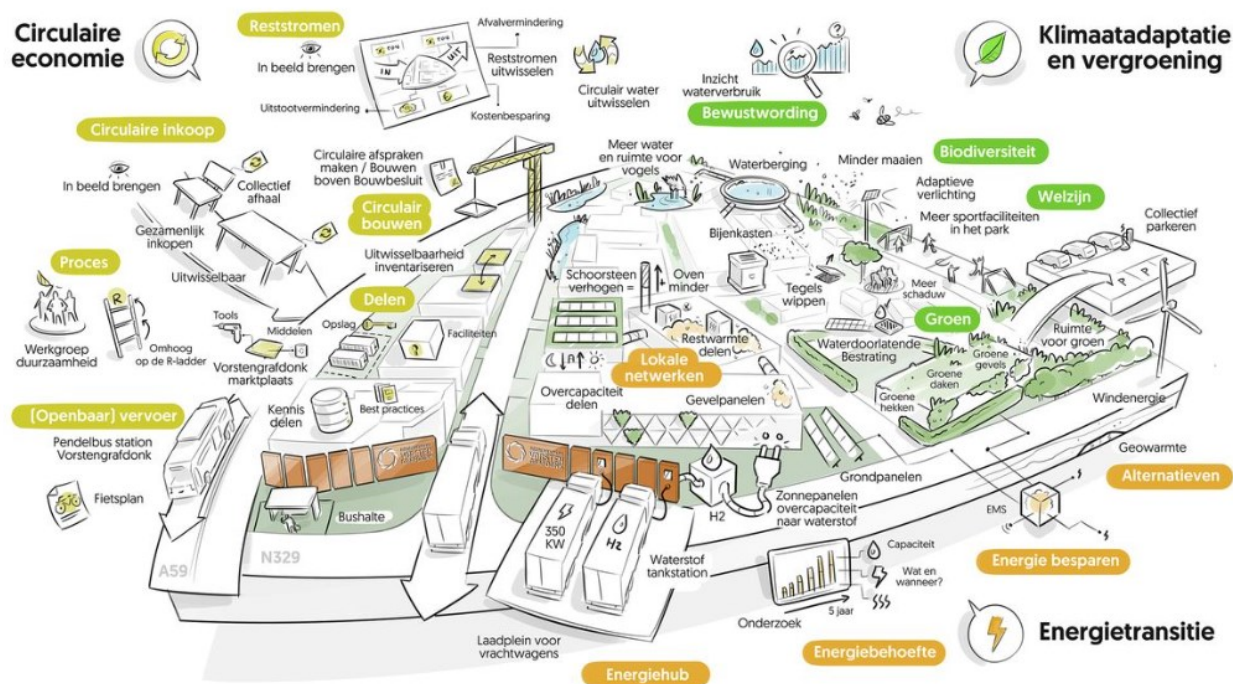

3. Brainstormsessie met ondernemers, gemeente en provincie (8 januari 2026) begeleid door Flatland, waarin wensen, haalbaarheid en impact zijn afgewogen. Hieronder de totaalplaat die naar aanleiding van deze sessie is gemaakt door Flatland en die als uitgangspunt dient voor de werkgroepen:

RESULTATEN | STAKEHOLDERSESSIE 8 JANUARI

4. Bestaande initiatieven op het terrein, die kunnen worden opgeschaald of versterkt.

Per thema gaan we werken met werkgroepen waar een kartrekker en betrokken ondernemers in zitten. De gekozen projecten moeten voldoen aan de volgende criteria:

- Hoge impact op energiebesparing, CO₂-reductie of biodiversiteit
- Draagvlak bij ondernemers en betrokken partijen
- Realistische uitvoerbaarheid binnen de projectperiode
- Financiële haalbaarheid, inclusief mogelijke subsidies
- Bijdrage aan toekomstbestendig ondernemen

De projecten en doelstellingen worden per thema samen met de ondernemers verder uitgewerkt. In dit plan van aanpak hebben we op basis van bovenstaande input (en kwantitatieve ambities) keuzes gemaakt met betrekking tot de op te pakken projecten vanuit Vorstengrafdonk. Dat betekent dus dat niet alles is en wordt omgezet naar een concrete aanpak binnen Grote Oogst. We hebben gekozen voor de in onze ogen meest relevante, kansrijke en zinvolle thema's om op te pakken. Pragmatisch, doelgericht en met veel ambitie. Dit plan van aanpak heeft daarmee niet de pretentie een definitieve status te hebben. Maar een levend document waarin wij samen met de ondernemers en betrokkenen van gemeente en provincie die projecten en doelstellingen gaan oppakken die door alle betrokkenen ondersteund worden. Door data te verzamelen en te meten monitoren we de voortgang op de projecten.

5. Algemeen

5.1 Organisatie en samenwerking

In tegenstelling tot veel andere bedrijventerreinen bestaat de organisatie van ondernemers en daarmee het Parkmanagement van Vorstengrafdonk al sinds 15 jaar en is praktisch en professioneel vormgegeven. Dat is onder hoofdstuk 2 nader toegelicht. Vanuit die structuur is er een intensieve samenwerking gegroeid op bestuurlijk en ambtelijk niveau tussen de ondernemers (als collectief) en de Gemeente Oss. Hiervan profiteren wij bij de inrichting van het Project Grote Oogst voor Vorstengrafdonk.

Binnen de Coöperatie Vorstengrafdonk zijn al meer dan 10 jaar 2 externe managers (voorzitter en projectmanager) actief, die de bedrijven, de organisatie, de ondernemers en het terrein op hun duimpje kennen. Daarenboven geldt, dat zij de huidige organisatie mede opgebouwd hebben en daar al een groot aantal complexe projecten tot een goed einde gebracht hebben. Het Bestuur van de Coöperatie heeft daarom besloten hen ook bij Grote Oogst in te schakelen als proces- en projectmanager. Hierdoor is directe inbreng vanuit het bedrijventerrein bij de projecten gewaarborgd, omdat er geen ruis gaat bestaan tussen de 30 ondernemers en externe deskundigen, die zich wel extra moeten inspannen voor het verwerven van draagvlak en medewerking.

De directe inbreng van de Gemeente Oss vindt plaats door middel van de projectleider zakelijke energiemarkt. Zij is ook betrokken bij het andere Grote Oogst-bedrijventerrein in Oss (Moleneind) en brengt daarmee ervaring en kennis in, die ook voor de reguliere monitoring in het kader van de subsidieregels van nut zullen zijn. Vanuit de Provincie wordt op adequate wijze voorzien in technische en financiële expertise.

5.2 Communicatieplan

Voor het inrichten van een communicatieplan is het van belang om de doelgroepen te onderscheiden waarop, de communicatie gericht gaat worden. Basis is de "bevolking" van het Bedrijventerrein Vorstengrafdonk. Daarnaast zijn de twee andere participanten (Gemeente Oss en Provincie Noord-Brabant) partijen, die ambtelijk en bestuurlijk geïnformeerd moeten blijven. Verder is er natuurlijk een bredere doelgroep: de inwoners, en via hen de algemene besturen (Gemeenteraad, Provinciale staten), die op de hoogte gehouden gaan worden. Het project wordt ook grotendeels met gemeenschapsgeld gefinancierd en dan is het zorgvuldig de resultaten te delen. Tenslotte is er natuurlijk de (lokale) pers: via hen wordt de lokale bevolking over de tastbare resultaten geïnformeerd, zodat men ook zicht krijgt op de ontwikkeling bij de Entree van Oss. Daarnaast dienen we ons te realiseren, dat Vorstengrafdonk deel uitmaakt van een ketting van 18 projecten in Noord-Brabant. Binnen dat netwerk is er veel uitwisseling en wordt er veel over de projecten als geheel gepubliceerd, vooral online.

Dit resulteert in het volgende communicatieplan:

Grote Oogst Communicatieplan Vorstengrafdonk

Middel	Frequentie	Onderwerp/Doel
Vorstengrafdonk trap af	maandag, mei 18, 2026	Officiele aftrap project met betrokkenen
Stuurgroep	2x per jaar	Besluitvorming
Bestuursvergadering VGD	4x per jaar	Verslag van voortgang
Nieuwsbrief	4x per jaar	Voortgang werkgroepen
Algemene Ledenvergadering	3x per jaar	Voortgang Grote Oogst Relevante spreker over een Thema
Vorstengrafdonk On Tour	1x per jaar	Op pad met de ondernemers kijken bij andere terreinen of bezichtigen voorbeelden
Vorstengrafdonk Nieuwjaars borrel	1x per jaar	Alle betrokkenen informeren voortgang

5.2.1 Netwerk Grote Oogst Noord-Brabant

Vorstengrafdonk neemt actief deel aan alle initiatieven, die gezamenlijk het netwerk Grote Oogst Noord-Brabant vormen. Zij leveren inhoudelijk bijdragen aan publicaties en online activiteiten en zullen tenminste 2 x in de planperiode de host zijn voor een plenaire bijeenkomst met een thema. Uiteraard dragen wij bij aan kennis- en ervaringsuitwisseling op deelterreinen en delen graag de ondervonden voordelen van de coöperatieve structuur van de ondernemersorganisatie. Formele rapportages lopen via de stuurgroep.

5.2.2 Pers

In Oss is een lokale omroep actief (DTV), die in het verleden altijd geïnteresseerd was in ontwikkelingen op Vorstengrafdonk. Datzelfde geldt voor het Brabants Dagblad en de lokale bladen. Tenminste een keer per jaar nodigen wij hen uit voor een persgesprek over de resultaten van Grote Oogst. Door dat te combineren met een bedrijfsbezoek is men erg geïnteresseerd weten wij uit ervaring.

5.2.3 Bestuur

Het College van B&W wordt via de stuurgroep geïnformeerd over de voortgang van de projecten Grote Oogst, waaronder die van Vorstengrafdonk. In Oss bestaat ook vanuit de Gemeenteraad een actieve belangstelling voor het bedrijfsleven. Het is dan ook het voornemen de Raadsleden gedurende planperiode twee keer uit te nodigen om ter plaatse bijgepraat te worden over het Grote Oogst-traject op Vorstengrafdonk.

Het college van GS wordt geïnformeerd via de projectmonitor die 2x per jaar ingevuld wordt. Bovendien zal er eens in de zoveel tijd een werkbezoek georganiseerd worden op het terrein om de voortgang te laten zien en bestuurlijke betrokkenheid te bevorderen,

5.2.4 Vorstengrafdonk

De Coöperatie heeft een structuur, waarin communicatie al op een aantal fronten is vormgegeven:

1. De eigen website
2. Een eigen Parkmanagement-app met o.a. pushberichten
3. De Algemene Ledenvergadering per kwartaal
4. Direct mail bij specifieke kwesties
5. Netwerkkringen (WhatsApp) voor HR, Veiligheid en Bestuur

5.2.5 Overig

Daarenboven wordt voor de Grote Oogst nog in een aantal aanvullende zaken voorzien:

- Aanmaken account op LinkedIn, X, Insta en Signal voor Vorstengrafdonk Grote Oogst
- 1 of 2 x informatiemarkt voor alle werknemers over Grote Oogst

6. Energie

6.1 O-situatie

Voor het bepalen van realistische en meetbare ambities is inzicht in de huidige situatie essentieel. Kengetallen over totale energieconsumptie, en daarmee CO2 uitstoot, zijn deels beschikbaar. Datzelfde geldt voor het zelf opwekken door middel van zonnepanelen en de opslagcapaciteit. Het terrein Vorstengrafdonk is sinds 15 jaar in gebruik, de gebouwen zijn dus relatief nieuw en voldoen dus aan relatief hoge energie labels; doch het exacte beeld is niet beschikbaar. In 2024 is er een uitgebreide verkenning gedaan naar de haalbaarheid van energiesamenwerking tussen de bedrijven. De scan biedt nadrukkelijk kansen voor het opheffen van congestie door inzet van een batterij voor het collectief. Echter, regelgeving en medewerking van Enexis waren beperkende factoren om hier vervolg aan te geven.

Overzicht trafovelden en aansluiting per bedrijf en per veld samengevat als nettopologie: de ruggengraat van een eventuele HUB.

De bedrijfsgebouwen (exacte cijfers zijn nu niet bekend) zijn voor minimaal 75% voorzien van zonnepanelen en er staan nog enkele uitbreidingen gepland. Samengevat: een O-situatie is kwalitatief goed te noemen. Binnen het project wordt dit kwantitatief verfijnd en dat vormt daarmee de basis voor de te bereiken smart doelstellingen in het thema energie.

De Provincie Noord-Brabant heeft data beschikbaar gesteld over het verbruik en de opwek van energie op Vorstengrafdonk.

Totaal energieverbruik (TJ)	Directe emissie CO2 (kton)	Gemiddeld energieverbruik per grootverbruiker (GJ)	Percentage benutte zonpotentie op daken	Aandeel duurzame energie
0,2	1	6	9,2%	22%

6.2 Doelstellingen

De opgehaalde ideeën rondom thema Energie tijdens de werksessie met ondernemers, provincie en gemeente.

Voor Energie hebben we als hoofddoel het verminderen van CO2-uitstoot, het verlagen van de energierekening, maximaal gebruik van en lokaal opwekken van duurzame energie en minder afhankelijk worden van het landelijke energienetwerk. Dat vertaalt zich in de volgende doelstellingen:

- 1. Inzicht in energiebesparing**
Inzicht in energiebesparing zorgt direct voor het verminderen van CO2-uitstoot, een lagere energierekening, het voldoen aan wet-en regelgeving en het versterken van de marktpositie.
- 2. Collectieve energieaanpak**
Een collectieve energieaanpak opzetten, waarbij ondernemers samenwerken in opwek, opslag en slim gebruik van energie.
- 3. Laadvoorzieningen**
Laadvoorzieningen kunnen zorgen voor lagere operationele kosten en zorgen voor een strategische keuze die bijdraagt aan kostenbesparing en een duurzamere bedrijfsvoering.
- 4. Deelmogelijkheden energie en warmte**
Deelmogelijkheden voor energie en warmte kunnen leiden tot lagere energiekosten, ontlasting van het net, hergebruik van restwarmte, minder CO2-uitstoot en optimalisatie van investeringen.

6.3 Uitvoeringsprogramma

- 1. Inzicht in energiebesparing**

Het beperken van energieverbruik draagt bij om in 2025 energieneutraal te zijn. Uit de analyse van de Energie labels komt een focus op een deel van de bedrijven waar de ruimte het meest aanwezig is. Wettelijke normen zullen op Vorstengrafdonk een minder grote rol spelen, gezien de relatieve jonge leeftijd van de bedrijfsruimte. Uiteraard zal de verbetercapaciteit in beeld gebracht worden. Realistisch is wel aan te houden, dat een verbouwing of een wijziging via een omgevingsvergunning de daadwerkelijke aanpak zal bepalen als het over gebouwen gaat. Maar anders dan voor ruimteverwarming zijn er 4 bedrijven op Vorstengrafdonk, die gas procesmatig benutten voor verwarming. De mondiale CO₂-maatregelen dwingen elke ondernemer op zoek te gaan naar alternatieven op maat. Vanuit dit project kunnen wij die met expertise en onderzoek faciliteren. Deze doelstelling bereiken we door de volgende activiteiten:

- a. Data verzamelen (elektriciteit-/gasverbruik, energielabels, opwek/opslag)
- b. Data analyseren
- c. Mogelijkheden besparing verkennen
- d. Besparingsmogelijkheden uitvoeren

2. Collectieve energieaanpak

Binnen het inventarisatieproject, beschreven onder de O- situatie, is al een semi kwantitatief beeld verkregen van de energiesituatie bij de bedrijven op Vorstengrafdonk. Dat beeld moet volledig gemaakt worden, inclusief installatiegegevens en bouwkundige gegevens per bedrijf. Vorstengrafdonk bestaat uit recent gebouwde panden, gemiddeld 10 jaar oud, maximaal 20 jaar. Door in het kader van onderzoek de toen vigerende energielabels/normen in beeld te brengen en daarmee de verbetermogelijkheden inzichtelijk te hebben kunnen we een plan maken.

Via ZenMO/Lux Energy worden de gegevens omgezet in een tool, waarbij, in combinatie met de EAN-kwartierdata, een volledig individueel en collectief beeld gaat ontstaan van de bedrijven. Hierna kan deze monitoring de grondslag vormen voor zowel een energiemanagementsysteem (EMS) als van daaruit de infrastructuur waarop voorstellen gemaakt kunnen worden voor groepstransportovereenkomsten of alternatieve transportrechten over de verschillende trafovelden. In tijd is dit het eerste project dat opgestart wordt.

Door de Gemeente Oss is een planning voor meerdere bedrijventerreinen gemaakt, waardoor de resultaten ca. 4 maanden na de start beschikbaar kunnen zijn. De eerdere ervaringen met de inventarisatie/haalbaarheidsverkenning maken een snelle start mogelijk.

De bedrijven, die het meest kansrijk zijn binnen de energie-uitwisseling, zijn het meest gemotiveerd om hierin mee te gaan. Omdat alle bedrijven nu dan wel in de toekomst capaciteitsproblemen op het net gaan ervaren, is deze basis voor elke ondernemer een must.

Met de bouwstenen van het EMS en de kwantitatieve energieanalyse kan de al eerder gestarte haalbaarheidsstudie voor de Energy Hub volledig gemaakt worden. Daarbij hoort ook de verkenning van de beschikbaarheid van andere opwekmogelijkheden.

- i. Het uitbreiden van de opwekcapaciteit voor zonne-energie is weliswaar mogelijk/aan de orde voor een beperkt aantal bedrijven, omdat hierin al in zeer ruime mate door de ondernemers geïnvesteerd wordt. Van mede doorslaggevend belang wordt het binnen de energiewetgeving over en weer gebruiken van stroom tijdens alternatieve tijdvensters ten opzichte van de bedrijfstijden.
- ii. Ondernemers realiseren zich, dat bij schaarste eigen voorzieningen in de vorm van opslag grote voordelen bieden. Deze kostbare faciliteiten (batterijen) kunnen ook in collectief verband benut worden, mits de contractuele afspraken daarvoor binnen de energiewetgeving vallen en met de ondersteuning van de netwerkbeheerder.
- iii. Het derde element is een brede oriëntatie op alternatieven en aanvullende opwekmogelijkheden. Daartoe behoort een eerste verkenning van de mogelijkheid van energie-opwek door middel van wind. Dat zijn langdurige trajecten, maar deze opwek kan veel bijdragen aan een energiezeekerheid over het hele jaar heen.

Concreet gaan we onderstaande activiteiten uitvoeren om de collectieve energieaanpak te stimuleren:

- a. Inventariseren collectieve mogelijkheden

- b. Digital Twin
- c. Energiemanagementsysteem
- d. Opslagmogelijkheden verkennen
- e. Opwekmogelijkheden verkennen

3. Laadvoorzieningen

De meeste bedrijven hebben nu al laadvoorzieningen voor EV's ten behoeve van het woon-/werkverkeer en bezoekers. Ook de fietsende werknemers met een e-bike hebben bij hun werkgever als regel faciliteiten om hun voertuig op te laden. De grotere uitdaging zit in het vrachtverkeer. Omdat er 7 grote logistieke/vervoersbedrijven op Vorstengrafdonk gevestigd zijn, is dit een grote uitdaging, die het meest effectief gezamenlijk kan worden aangepakt. Elders in de regio zijn er voorbeelden, die de opwek, het laden en de opslag combineren op grote schaal. Het starten met een haalbaarheidsonderzoek, in combinatie met het nagaan van de ondernemersplannen en dat in een tijdslijn plaatsen, is binnen de projectfasen voorzien. Concreet bestaat dit uit de volgende activiteiten:

- a. Inventarisatie transportbedrijven
- b. Opzet laadinfrastructuurplan
- c. Haalbaarheidsanalyse
- d. Schetsontwerp en businessplan collectief laadplein
- e. Schetsontwerp en businessplan laadfaciliteit vervoer

4. Deelmogelijkheden energie en warmte

Hierbij wordt met name onderzocht of we onderling met de bedrijven op Vorstengrafdonk energie en warmte kunnen delen. Dit bereiken we door de volgende activiteiten:

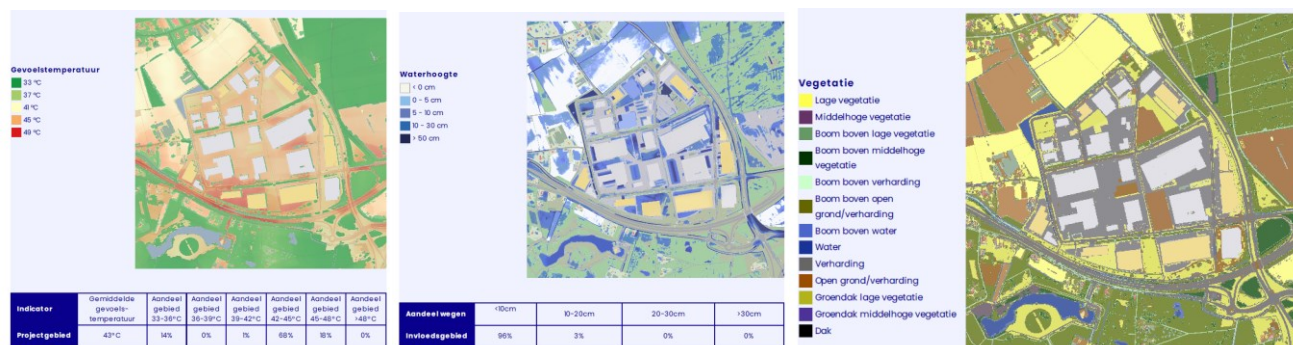
- a. Verkennen deelmogelijkheden
- b. Haalbaarheidsanalyse
- c. Ontwerpen deelmogelijkheden

7. Klimaatadaptatie

7.1 O-situatie

De Werklandschappen Nulmeting geeft inzicht in de natuurlijke factoren, die op Vorstengrafdonk meetbaar zijn en heeft daar scores aan gegeven. Dat wordt weergegeven in 3 categorieën: Klimaat, Gezondheid en Biodiversiteit. Het hele rapport is als bijlage toegevoegd.

Ter illustratie een aantal doorsneden van het terrein, die een beeld geven van de mate waarin de terreininrichting in de huidige situatie al klimaatadaptief ingericht is:

Vanaf de eerste planvorming is rekening gehouden met duurzame inrichting en toekomstbestendig ruimtegebruik.

Enkele uitgangspunten, die toen zijn meegenomen:

- Ruime kavels met mogelijkheden voor groene zones en waterberging
- Moderne infrastructuur met aandacht voor verkeersveiligheid en doorstroming
- Gebouwen, die veelal al voldoen aan hoge isolatie- en energie-efficiëntienormen

Bij de bouw zijn eisen gesteld aan het op eigen terrein opvangen van hemelwater en de verplichting om parkeren volledig op eigen terrein in te richten. Bij de aanleg van Vorstengrafdonk (2006) is gekozen voor een rioolstelsel waarin vuil water afgevoerd wordt en hemelwater geïnfiltreerd wordt. Alle bedrijven zijn verplicht op eigen terrein neerslag van 10 mm (naderhand verhoogd tot 40 en 60mm) te bergen of te infiltreren. Bij extreme weersomstandigheden wordt het meerdere via 12 kilometer aan wadis, infiltratie- en bergingsriolen via een sloot en retentievijver afgevoerd.

Dat laatste systeem is 3 jaar geleden uitgebreid zodat bij een bui van 100mm(1x per 20 jaar) bedrijven geen problemen hebben

Toen een aantal jaren geleden bleek, dat de hemelwateropvang en -afvoer in het gemeentelijk systeem onvoldoende gedimensioneerd was, zijn er grootschalige werkzaamheden uitgevoerd om de hemelwateropvang en -infiltratie aan de nieuwste normen in het kader van klimaatadaptatie te laten voldoen.

Voor Vorstengrafdonk was dit zo'n urgente situatie dat 5 jaar geleden door twee ingenieurbureaus de situatie volledig is doorgerekend en op basis daarvan zijn aanzienlijke investeringen gedaan die het terrein volledig vrijwaart van overlast zelfs met de meest extreme buien en in het kader van klimatologische wijzigingen is Vorstengrafdonk wat dit betreft klaar voor de toekomst. Voor nieuwe voorzieningen en ontwikkelingen met betrekking tot Grote Oogst zal de consequentie voor de waterhuishouding uiteraard worden meegenomen.

7.2 Doelstellingen

De opgehaalde ideeën rondom thema Klimaat tijdens de werksessie met ondernemers, provincie en gemeente.

Voor Klimaat hebben we als hoofddoel meer oppervlakte vergroenen en verblauwen, afname hittestress, voorkomen wateroverlast en bevorderen gezondheid werknemers. Hittestress en wateroverlast zijn een risico voor de ondernemers. Er ligt een bedrijfseconomische urgentie om te vergroenen en verblauwen op de locaties waar de risico's het grootst zijn. Dat vertaalt zich in de volgende doelstellingen:

1. Meer biodiversiteit

Meer biodiversiteit is cruciaal om verharde gebieden klimaatbestendig te maken, hittestress te verminderen en wateroverlast te voorkomen.

2. Bevorderen vergroening en verblauwing

Het vergroenen biedt aanzienlijke winst op het gebied van klimaat, biodiversiteit, gezondheid en uitstraling. Waterbeheer is daarnaast een belangrijk onderdeel voor zover de maatregelen die al genomen zijn niet al toereikend worden geacht.

3. Aantrekkelijker woon-werkklimaat

Met een aantrekkelijk woon-werkklimaat maken we ons bedrijventerrein toekomstbestendig, blijven we gekwalificeerd personeel aantrekken en vergroten we de leefbaarheid. Met dit project willen we de klimaatbestendigheid van het terrein vergroten.

7.3 Uitvoeringsprogramma

1. Meer biodiversiteit

Verbeteren van biodiversiteit willen we bereiken door aanleg van groene corridors en bloemrijke zones. Destijds is bij de aanleg van de Entree (ook de groenpartij) op initiatief van de ondernemers de intentie uitgesproken meer bomen en overig groen aan te planten op andere delen van het terrein.

In de oost-west richting zijn destijds twee grote berkensingels aangelegd. In het onderhoud lastig, maar door een meer natuurlijke onder begroeiing kunnen twee doelen tegelijk gediend worden. Voor bepaalde bermen geldt hetzelfde, mits rekening gehouden wordt met de andere belangen (hemelwaterafvoer, ongedierte en onderhoud). Het terrein heeft in het Keltenbosje, de wateringsloot, de retentievijver en de bosschages aan de noord- en oostzijde al redelijk veel natuurlijk groen, dat fauna aantrekt. We gaan bestaande groene zones biodiverser (her-)inrichten waarbij meer aangesloten wordt bij de landelijke omgeving. En we willen ecologische hotspots maken op het terrein die we ook voor recreatief gebruik willen inrichten. Concreet willen we met de volgende activiteiten meer biodiversiteit realiseren:

- a. Plan van aanpak maken
- b. Herinrichten groenzones:
- c. Ecologische hotspots maken:

2. Bevorderen vergroening en verblauwing

Het terrein zelf (de openbare ruimte) is redelijk groen, maar de eigen bedrijfsterreinen hebben maar sporadisch groen. De eerste stap hiervoor is gezet door de aanmelding als partnerterrein voor Werklandschappen van de Toekomst. Dit blijkt ook uit de monitorstudie uit 2025. Vorstengrafdonk heeft een bruto oppervlakte van 100 ha, waarvan 70 ha als bedrijfsterrein uitgegeven is. Van de 30 ha openbare ruimte is 12 ha grijs en 18 ha groen.

Na de aanmelding van het bedrijventerrein voor het Werklandschappen van de Toekomst ontstaat er ruimte om aan de hand daarvan een Groenstart voucher aan te vragen. Mede met behulp daarvan kan vanaf 2026 elk jaar een groen element toegevoegd worden aan het totale groen op Vorstengrafdonk, in het publieke en private deel. Per locatie wordt gekeken naar de plek waar het meest effect gesorteerd wordt.

Concreet gaan we de volgende activiteiten uitvoeren om de groenbeleving te bevorderen:

- a. Extra groen aanleggen
- b. Verhouding grijs/groen verbeteren
- c. Waterbeheer verbeteren daar waar nog mogelijk

3. Aantrekkelijker woon-werkklimaat

We willen een campagne ontwikkelen met Brabant Mobiliteitsnetwerk (BMN) of het gebruik van de fiets in het woon-/werkverkeer nog aantrekkelijker gemaakt kan worden. Het eerdere onderzoek geeft aan, dat circa 40% van de medewerkers binnen 15 minuten (e-fietsafstand) van het werk woont. Om ze echt uit de auto te krijgen heb je veel overredingskracht nodig, alsmede de medewerking van de werkgevers in faciliterende zin. Nu ook de OV-mogelijkheden beter gaan worden, is er weer een momentum om dit op te pakken. We willen de wandel- en fietspaden nog beter inrichten voor een sportieve en welzijnsfunctie voor de medewerkers. Een betere inrichting zal gepaard gaan met vergroening en verblauwing van het terrein. Het terrein kent veilige fiets- en wandelpaden, die met name in de lunchpauze in een behoefte voorzien. Tijdens de werksessie kwam het idee om in de buitenruimte ook iets te doen ten behoeve van een sportieve invulling van de groene omgeving. Het uitgebreid wandel- en fietspadennetwerk leent zich daarvoor. Samen met Sportfondsen en het gemeentelijk sportbedrijf gaan wij een plan maken om hier op locatie invulling aan te geven. Met het inrichten van een recreatieve/sportieve voorziening koppelen we klimaat aan gezonde medewerkers. Daarnaast willen we verkennen of het mogelijk is om een Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-halte te realiseren bij Vorstengrafdonk voor de buslijn tussen Oss Centraal Station en Eindhoven Centraal Station. Hiermee bevorderen we het duurzame woon-/ werkverkeer.

Dit resulteert in de volgende concrete acties:

- a. Verbeteren wandel-/fietspaden:
- b. Plan van aanpak sportieve infra:
- c. Vervoersanalyse per bedrijf
- d. Verkennen mogelijkheden duurzaam vervoer

8. Circulaire economie

8.1 O-situatie

Circulair ondernemen staat bij meerdere ondernemers al op de agenda, bijvoorbeeld door:

- Recycling van productie-afvalstromen
- Hergebruik van verpakkingsmaterialen in de logistiek
- Partnerschappen tussen bedrijven voor reststromen en materialen

Indusym heeft in 2025 een pilot rondom circulaire economie uitgevoerd op Vorstengrafdonk. En op Vorstengrafdonk is een groot inzamel- en recyclebedrijf gevestigd, dat extra mogelijkheden biedt in het kader van een collectieve benadering.

8.2 Doelstellingen

De opgehaalde ideeën rondom thema Circulaire economie tijdens de werksessie met ondernemers, provincie en gemeente.

Voor Circulaire economie hebben we als hoofddoel het verminderen van grond-/reststromen, zoveel mogelijk hergebruiken, ontlasten van het milieu, minder belasting van energie en kostenbesparing. Dat vertaalt zich in de volgende doelstellingen:

1. Verminderen grond- en reststromen

Door het verminderen van de grond- en reststromen creëren we een toekomstbestendige, economisch efficiënte en duurzame werkomgeving.

2. Collectieve inzameling reststoffen

Hiermee wordt de afvalverwerking efficiënter, economisch voordeliger en duurzamer. Door samen te werken kunnen we reststromen beter scheiden, grondstoffen behouden en CO2-uitstoot van transport verminderen.

3. Standaardiseren algemene bedrijfsmaterialen

Door te kijken naar welke processen en inkoop samen mogelijk zijn, kunnen we ook kijken wat we kunnen standaardiseren. Dat kan inkoop zijn, maar ook bedrijfsprocessen zoals HR-werkzaamheden, schoonmaak of andere diensten die bij elk bedrijf nodig zijn. Doel is kosten besparen en minder belasting energie en milieu.

8.3 Uitvoeringsprogramma

1. Verminderen grond- en reststromen

Indusym analyseert per bedrijf de processen op de mogelijkheid om de grondstoffen meer circulair in te zetten en geheel van reststromen beter te benutten. Bij bedrijven van vergelijkbare aard wordt een gemeenschappelijke aanpak toegepast op onderzoek en te bereiken oplossingen.

Voor primaire grondstoffen is er een bijzondere situatie op Vorstengrafdonk. Er is een meubelfabriek, een koekjesfabriek, een drukkerij en 6 metaalbedrijven. Daarmee zijn de grondstoffen eenvoudig: boter/suiker/meel, leer/hout/textiel en metaal in diverse soorten.

Elk bedrijf op Vorstengrafdonk wordt doorgeleefd op de circulariteit van grondstoffen en reststromen. Dit willen we doen door de processtroom te analyseren en te oriënteren op circulaire mogelijkheden. Voor groepen van bedrijven

willen we een analyse doen op grond-en reststoffen en kijken naar best practises. Ook willen we verkennen waar een gemeenschappelijke aanpak mogelijk is (bijvoorbeeld bij logistieke bedrijven en technische dienstverleners). Ook willen we verkennen of reststromen elders of collectief nog verwerkt of ingezet kunnen worden. Bovendien willen we scans aanbieden aan de ondernemers om binnen hun bedrijfsprocessen en businessmodel te kijken naar circulariteit. Het overkoepelende doel is oplossingen bedenken om grond- en reststromen verminderen, hergebruiken en kosten besparen. Concreet gaan we met de volgende activiteiten aan de slag:

- a. Analyse grond-/reststoffen per bedrijf
- b. Aanbieden circulaire scans
- c. Best practises-analyse maken
- d. Inzetbaarheid reststromen

2. Collectieve inzameling reststoffen

Alle reststromen die lokaal verwerkt kunnen worden willen we lokaal inzamelen en verwerken. Daarvoor moeten we lokale faciliteiten voor inzameling reststromen opzetten. We zullen tevens in samenwerking binnen de regio, en zeker met de andere GO projecten op zoek gaan naar een collectieve benadering, waarin het voordeel van een lokaal aanwezig reststoffen inzameling en verwerkingsbedrijf extra mogelijkheden biedt. Daarnaast willen we kijken hoe we de procesfaciliteit van de bestaande reactor voor biologisch afval breder kunnen benutten op het terrein. Daarvoor moeten we een engineeringproject opstarten, de biologische reststromen goed in beeld hebben en weten op welke afvalstromen dit ingezet kan worden op Vorstengrafdonk of elders in de omgeving. Doel is het besparen van kosten en minder belasten van het milieu. Concreet worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- a. Collectieve inzamelronde
- b. Verkennen bredere inzetbaarheid bioreactor

	Duurzaamheid	Aantal bedrijven	Investerings	Exploitatie
Bewustwording onder medewerkers	★★	★★★★	€	-
Interne logistiek	★★	★★★	€	0
Vrijwillige collectieve inzamelrondes	★★★	★★★	€€	+
Organische reststromen lokaal verwerken	★★★★	★★	€€€€	++

Uit bovenstaande matrix komt naar voren, dat het verder opzetten en invoeren van een lokaal inzamelsysteem op Vorstengrafdonk prima uitvoerbaar is, met name ook door de aanwezigheid van Van Munster Recycling op het terrein. De score op duurzaamheid is hoog en kosten zijn hanteerbaar. In de pilot zijn concrete resultaten gehaald, die verder uitgebouwd kunnen worden tot een structureel systeem.

3. Standardiseren algemene bedrijfsmaterialen

Onderzoeks- en inventarisatietraject opzetten met externe partij om algemene bedrijfsmaterialen collectief te verwerven en beheren. Als dit kansrijk is, dan willen we de basismaterialen (papier, kantoorartikelen, meubilair) standardiseren. Vervolgens willen we de verdeelmogelijkheden op zakelijke grondslag inrichten voor de basis bedrijfsmaterialen. Daarnaast kijken we hoe we de werkprocessen collectief kunnen

ondersteunen. We kijken ook naar hoe we deze materialen na gebruik opnieuw circulair kunnen inzetten. Dit alles vertaalt zich in de volgende acties:

- a. Standaardiseren basismaterialen
- b. Inrichten verdeelmogelijkheden
- c. Ondersteunen werkprocessen

9. Proces, aanpak en communicatie

Het traject binnen Grote Oogst wordt uitgevoerd volgens een duidelijk en transparant proces, waarin samenwerking, voortgang en besluitvorming centraal staan. Voor Vorstengrafdonk is gekozen voor een aanpak, die aansluit bij de praktische en resultaatgerichte werkwijze van de ondernemers op het terrein. Het proces bestaat uit vijf kernfasen:

1. Voorbereiding en analyse
2. Ambitie- en projectvorming
3. Uitwerking en besluitvorming
4. Uitvoering van projecten
5. Monitoring en bijsturing

9.1 Fase 1 — Voorbereiding en analyse

In deze fase zijn de volgende stappen uitgevoerd:

- Verzamelen van beschikbare informatie, waaronder eerdere duurzaamheidsprojecten en terreinanalyses
- Uitvoeren van de klimaatscan (provincie Noord-Brabant)
- Eerste verkenningssprekken met ondernemers, Gemeente Oss en Coöperatie
- Vaststellen van de uitgangspositie (O-situatie)

Deze fase heeft gezorgd voor een gedegen basis voor de verdere planvorming.

9.2 Fase 2 — Ambitie- en projectvorming

In samenwerking met ondernemers, Gemeente Oss en Provincie is een reeks creatieve en strategische sessies georganiseerd, waaronder:

- Brainstormsessies onder begeleiding van Flatland, bedoeld om vanuit toekomstscenario's te denken
- Werksessies per duurzaamheidsthema om haalbaarheid en impact te bepalen

Deze sessies leiden tot gezamenlijke ambities en een set van kansrijke projecten.

9.3 Fase 3 — Uitwerking en besluitvorming

Na het verzamelen van projectideeën wordt gewerkt aan verdere concretisering:

- Samenstellen werkgroepen met daarbij per thema minstens drie afgevaardigden van verschillende bedrijven op Vorstengrafdonk.
- Uitwerken van projectvoorstellen, van plan van aanpak naar concrete onderzoeken.
- Toetsen op impact, haalbaarheid, kosten en draagvlak.
- Afstemming met betrokken partijen.
- Definitieve projectkeuze door de stuurgroep.

Hiermee is de inhoudelijke basis gelegd voor het uitvoeringsprogramma.

9.4 Fase 4 — Uitvoering van projecten

Tijdens de uitvoeringsfase worden projecten in gang gezet en gecoördineerd door:

- De projectleiders vanuit thema's.
- De coördinatoren Grote Oogst Vorstengrafdonk.
- De werkgroep, die voortgang bewaakt en knelpunten bespreekt.

Deze fase vraagt om intensieve samenwerking met ondernemers en externe partners, zoals netwerkbeheerders, adviesbureaus en aannemers.

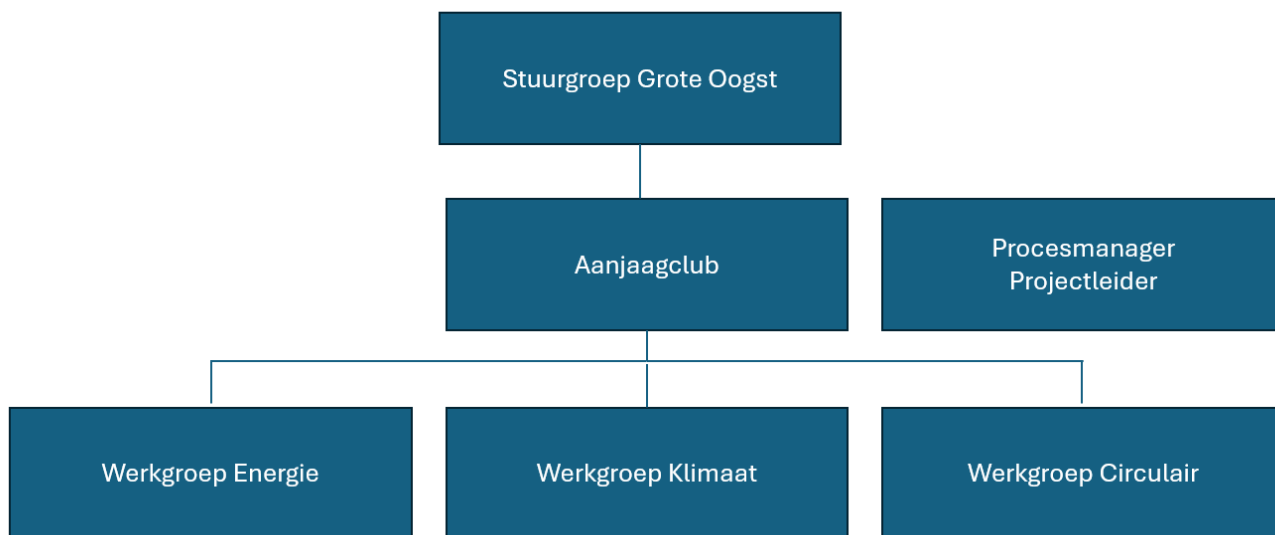
9.5 Fase 5 — Monitoring en bijsturing

Gedurende de projectperiode wordt gewerkt met een continue cyclus van meten en verbeteren:

- Vastleggen van voortgang via kwartaalrapportages.
- Evaluatie van doelrealisatie door stuurgroep en themagroepen.
- Eventuele bijsturing van projecten of prioriteiten.
- Transparante terugkoppeling naar ondernemers en stakeholders.

Deze processtructuur zorgt voor grip, flexibiliteit en resultaatgerichtheid.

10. Organisatie

De organisatie van Grote Oogst op Vorstengrafdonk is ontworpen om effectief, transparant en slagvaardig samen te werken. Door gebruik te maken van de bestaande structuren van de Coöperatie in combinatie met bestuurlijke partners, ontstaat een compacte maar krachtige projectorganisatie.

De organisatie bestaat uit vier kernonderdelen:

1. Werkgroepen per thema: Energie, Klimaat en Circulair (met ieder een eigen kartrekker)
2. Aanjaagteam (coördinatoren plus projectleider Gemeente Oss en Provincie)
3. Coördinatoren

4. Stuurgroep Grote Oogst voor besluitvorming

10.1 Thematische werkgroepen

Voor elk van de drie duurzaamheidsthema's wordt een themagroep ingericht:

- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Circulaire economie

Elke themagroep bestaat uit betrokken ondernemers, een inhoudelijk expert en, indien nodig, een vertegenwoordiger van de gemeente.

De taken zijn:

- Uitwerken van projectideeën tot uitvoerbare plannen
- Begeleiden van lopende projecten binnen het thema
- Signaleren van kansen, knelpunten en benodigde ondersteuning

Deze thematische aanpak zorgt voor diepgang, focus en betrokkenheid van ondernemers.

10.2 Aanjaagclub Grote Oogst

De aanjaagclub vormt het kloppend hart van de uitvoering. De aanjaagclub bestaat uit:

- De coördinatoren Grote Oogst
- Vertegenwoordigers van de themagroepen
- De projectleider van de Gemeente Oss en Provincie

Taken van de aanjaagclub:

- Aanjagen en ondersteunen van projecten
- Afstemmen tussen thema's en betrokken partners
- Bewaken van deadlines, planning
- Bewaken van voortgang, doelen en planning
- Verbinden van kansen, partijen en middelen
- Voorbereiden van besluiten voor de stuurgroep
- Verslaglegging
- Projectbegeleiding

De aanjaagclub vergadert maandelijks of vaker indien nodig.

10.3 Stuurgroep

De stuurgroep is het bestuurlijke besluitvormingsorgaan en bestaat uit:

- Een vertegenwoordiger van de Provincie Noord-Brabant
- De programmamanager Energie & Klimaat van de Gemeente Oss
- Vertegenwoordiging bestuur van de Coöperatie Vorstengrafdonk
- Ad hoc en op basis agenda: coördinatoren en projectleider gemeente

Taken van de stuurgroep:

- Vaststellen van projectprioriteiten en begroting
- Toetsen van voortgang en resultaat
- Goedkeuren van eventuele bijsturingen

- Strategische verbinding leggen met beleid en financiering

De stuurgroep komt twee keer per jaar samen. Indien nodig worden er aanvullende overleggen georganiseerd of wordt er via de mail afgestemd.

10.4 Coördinatoren Grote Oogst Vorstengrafdonk (project- en procesmanagement)

De coördinator is de centrale spil van het programma en vormt de verbinding tussen ondernemers, overheid en uitvoeringspartners.

Belangrijkste taken:

- Ondersteunen van projecten
- Organiseren van bijeenkomsten, overleggen en communicatie
- Bewaken van voortgang, doelen en planning
- Rapporteren aan werkgroep en stuurgroep
- Verbinden van kansen, partijen en middelen

De rol is praktisch ingestoken, met korte lijnen en veel direct contact met ondernemers.

Binnen de Coöperatie Vorstengrafdonk zijn al meer dan 10 jaar 2 externe managers (voorzitter en projectmanager) actief, die de bedrijven, de organisatie, de ondernemers en het terrein op hun duimpje kennen. Daarenboven geldt, dat zij de huidige organisatie mede opgebouwd hebben en daar al een groot aantal complexe projecten tot een goed einde gebracht hebben. Het Bestuur van de Coöperatie heeft daarom besloten hen ook bij Grote Oogst in te schakelen als proces- en projectmanager.

Hierdoor is directe inbreng vanuit het bedrijventerrein bij de projecten gewaarborgd, omdat er geen ruis gaat bestaan tussen de 30 ondernemers en externe deskundigen, die zich wel extra moeten inspannen voor het verwerven van draagvlak en medewerking. In deze opzet met korte lijnen is er dus aanzienlijk tijd- en financieel voordeel te behalen ten opzichte van het inhuren van gerenommeerde bureaus voor de project- en procesbegeleiding. Uiteraard is voor de technische expertise binnen de projecten wel de noodzaak additionele deskundigheid in te huren. Daardoor is er binnen het project meer ruimte/geld voor de projecten zelf, hetgeen blijkt uit de bijgevoegde begroting (vergeleken met overige projecten).

In het project Grote Oogst is het voorstel om M.A.A. van Dorst aan te stellen als procescoördinator, gericht op relaties, samenwerking en verbanden, en J. Kaspers als projectcoördinator, gericht op de inhoud van de projecten. Gezamenlijk zijn zij verantwoordelijk voor voortgang en rapportage.

10.5 Risicobeheersing en flexibiliteit

Tijdens de uitvoering wordt rekening gehouden met:

- Veranderende regelgeving (bijv. energie, milieu)
- Beschikbaarheid van subsidies
- Wisselende netcapaciteit en technische ontwikkelingen

De processtructuur (stuurgroep, aanjaagclub, themagroepen) maakt het mogelijk om flexibel bij te sturen indien nodig.

11. Begroting

De begroting voor het traject Grote Oogst op Vorstengrafdonk is een raming op basis van de huidige inzichten, de gekozen projecten en de ervaringen uit eerdere Grote Oogst-trajecten. Omdat een deel van de projecten afhankelijk

is van technisch onderzoek, subsidies en marktontwikkelingen, wordt gewerkt met bandbreedtes en een jaarlijkse actualisatie van de begroting.

De kosten worden verdeeld over drie hoofdpartijen:

- Provincie Noord-Brabant (subsidie Grote Oogst)
- Gemeente Oss
- Coöperatie Vorstengrafdonk/ondernemers

Onderstaande begroting geeft inzicht in de verwachte kosten per duurzaamheidsthema en per projectfase.

11.1 Organisatie

Voor projectmanagement rekenen wij gemiddeld met € 30.000 per kalenderjaar. Voor het communicatie-onderdeel wordt € 5.000 per jaar gebudgetteerd. De projectinzet van de Coöperatie is € 125.000 (in-kind) plus eenzelfde bedrag aan investeringen conform subsidievoorwaarden Grote Oogst. Voor inhuur expertise voor deelonderwerpen en/of projectmanagement weten wij nu nog niet wat de kosten gaan zijn.

11.2 Totaalraming projectperiode 2026–2029

Thema	
Energietransitie	€ 300.000
Klimaatadaptatie	€ 200.000
Circulaire economie	€ 105.000
Algemeen	€ 120.000
Totaal	€ 750.000

11.3 Verdeelsleutel financiering

De totale financiering van € 750.000 wordt 1/3 gefinancierd door de Provincie, 1/3 door de Gemeente Oss en 1/3 door de bedrijven (Coöperatie).

Bijdrage Provincie	€ 250.000
Bijdrage Gemeente Oss	€ 250.000
Financiële bijdrage bedrijven	€ 125.000
In kind bijdrage bedrijven	€ 125.000
Totaal	€ 750.000

De begroting ziet er als volgt uit:

	2026	2027	2028	2029	Totaal
Energie	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 300.000
Klimaat	€ 40.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 40.000	€ 200.000
Circulair	€ 25.000	€ 35.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 110.000
Communicatie	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 20.000
Organisatie	€ 40.000	€ 35.000	€ 25.000	€ 20.000	€ 120.000
Totaal	€ 185.000	€ 210.000	€ 190.000	€ 165.000	€ 750.000

1 1.4 Jaarlijkse actualisatie

De begroting is een levend document. Jaarlijkse bijstelling gebeurt op basis van:

- voortgang van projecten
- gerealiseerde kosten
- nieuwe kansen of knelpunten
- technische ontwikkelingen
- beschikbare subsidieregelingen

De stuurgroep bewaakt de financiën en stuurt bij waar nodig. Halfjaarlijks wordt de provinciale projectmonitor ingevuld.

12. Bijlagen

1. Klimaatmonitor (in uw bezit)
2. Overzicht van doelstellingen en acties per thema